

DISGRIFIAD SWYDDOGAETH

CYNGHORYDD Y FWRDEISTREF SIROL G W HUGHES

Mae'r Disgrifiad Swyddogaeth yma'n berthnasol i'ch swyddogaeth yn:

- Aelod Etholedig
- Aelod sydd wedi'i benodi i gynrychioli'r Cyngor ar y Corff Allanol yma:
 - Ymddiriedolaeth Judges Hall
- Y Llywydd
- Aelod o Bwyllgor Rheoleiddio (Pwyllgor Cynllunio a Datblygu)
- Aelod o Bwyllgor Trosolwg a Chraffu 2022-2027
- Cadeirydd Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol
- Aelod o'r Pwyllgor Safonau
- Grŵp Llywio'r Cynllun Datblygu Lleol Diwygiedig

EICH SWYDDOGAETH YN AELOD ETHOLEDIG

Yn atebol:

- I'r Cyngor llawn
- I'r Etholwyr

Diben a Gweithgaredd y Swyddogaeth:

Cynrychioli a bod yn gefn i'ch etholwyr a'ch cymunedau:

- Cynrychioli buddiannau eich Adran Etholiadol.
- Hyrwyddo'r Cyngor yn eich Adran Etholiadol a'r cymunedau rydych chi'n eu gwasanaethu.
- Bod yn ddolen gyswllt â'r gymuned ynghylch strategaethau, gwasanaethau, polisiau a gweithdrefnau'r Cyngor.
- Cynrychioli etholwyr unigol a sefydliadau/mudiadau lleol, gan fynd ar ôl achosion unigol ar eu rhan a gwasanaethu pawb mewn modd teg a chyfartal.
- Cysylltu ag Aelodau Gweithredol, Aelodau eraill o'r Cyngor, Swyddogion y Cyngor a sefydliadau partner i sicrhau bod anghenion y cymunedau lleol yn cael eu hadnabod, eu deall a'u diwallu.
- Hyrwyddo goddefgarwch a chydlynad yn y cymunedau lleol.

- Ymateb i unrhyw gwestiynau gan y cyhoedd (yn ôl yr angen) yng nghyfarfodydd y Cyngor.

Dod i benderfyniadau, a bwrw golwg ar gyflawniad y Cyngor:

- Cymryd rhan yng nghyfarfodydd y Cyngor llawn, dod i benderfyniadau gwybodus a chytbwys yn ôl yr wybodaeth briodol, a bwrw golwg ar gyflawniad y Cyngor.
- Parchu egwyddorion democratiaeth a chyfrifoldeb ar y cyd ynglŷn â dod i benderfyniadau.
- Hyrwyddo trefniadau effeithiol ac effeithlon parthed darparu gwasanaethau'r Cyngor a gwasanaethau cyhoeddus eraill.
- Bod yn effro i'r Polisi Diogelu Corfforaethol a chynorthwyo'r Cyngor i gydymffurfio ag ef

Dolen gyswllt i'r polisi:

<http://inform/cy/policiesandprocedures/otherpolicies/corporatesafeguardingpolicy.pdf>

Cynrychioli'r Cyngor

- Cynrychioli'r Cyngor ar y Cyrff Allanol, rydych chi wedi'ch penodi iddyn nhw:
 - Ymddiriedolaeth Judges Hall

Noder: Dyw cynrychioli'r Cyngor ar gorff allanol ddim, o reidrwydd, yn golygu y byddwch chi'n cynrychioli buddiannau'r Cyngor yn y corff/sefydliad dan sylw. Bydd disgwyl ichi weithredu er budd y sefydliad/corff allanol, ac arfer barn annibynnol wrth ddod i benderfyniadau, yn unol â'ch dyletswydd o ofal ar y corff/sefydliad dan sylw.

- Cynrychioli'r Cyngor ar gyrff partneriaeth lleol (o'ch penodi iddyn nhw), gan hyrwyddo buddiannau a lles cyffredin y naill ochr a'r llall, a hybu cydweithredu.
- Cynrychioli a hyrwyddo'r Cyngor ar gyrff cenedlaethol ac mewn achlysuron cenedlaethol (o'ch penodi).

EICH RÔL FEL LLYWYDD

Yn atebol:

- I'r Cyngor llawn
- I'r Llywydd

Cyfrifoldebau:

Cadeirio cyfarfodydd y Cyngor

- Llywyddu cyfarfodydd y Cyngor yn absenoldeb y Llywydd, fel y gall ei fusnes gael ei gyflawni yn effeithlon.
- Sicrhau bod y Cyngor yn cynnal ei gyfarfodydd yn unol â Chyfansoddiad y Cyngor.

Cynnal a hyrwyddo Cyfansoddiad y Cyngor

- Sicrhau bod y Cyfansoddiad yn cael ei gadw ac, os oes angen, rheoli ar ddehongliad y Cyfansoddiad.

Cadeirio cyfarfodydd o'r Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol a Materion Cyfansoddiadol yn absenoldeb y Cadeirydd

Llywodraethu Mewnol, Safonau a Chysylltiadau Moesegol

- Hyrwyddo a chefnogi llywodraethu da o'r Cyngor a'i faterion.
- Rhoi arweiniad yn y gymuned a hybu dinasyddiaeth weithredol.
- Hyrwyddo a chefnogi llywodraethu agored a thryloyw.
- Cefnogi gweithwyr y Cyngor, a chadw at gysylltiadau parchus, priodol ac effeithiol gyda nhw.
- Cadw at y Cod Ymddygiad ar gyfer Aelodau, Protocol Aelodau a Swyddogion, ac ymddygiad o'r safon uchaf mewn swydd gyhoeddus.

EICH SWYDDOGAETH YN AELOD O BWYLLGOR RHEOLEIDDIO (PWYLLGOR CYNLLUNIO A DATBLYGU)

Yn atebol:

- I'r Cyngor llawn
- I Gadeirydd y Pwyllgor Cynllunio a Datblygu

Cyfrifoldebau:

- Gwybod am natur led-farnwrol trefnau gwneud penderfyniadau gan y Pwyllgor Rheoleiddio.

- Gweithredu yn ôl gofynion technegol, cyfreithiol, a gweithdrefnol i oruchwylio swyddogaethau'r pwyllgor mewn modd teg a chytbwys.
- Bod yn drylwyr ac yn wrthrychol wrth dderbyn cyngor proffesiynol ac arbenigol am gynnal cyfarfodydd ac achosion/ceisiadau unigol ger bron y Pwyllgor, ac wrth ymateb i'r cyngor hwnnw.
- Cymryd rhan effeithiol yng nghyfarfodydd y Pwyllgor Rheoleiddio, gan ofalu ei fod yn cadw'r ddysgl yn wastad rhwng ystyriaethau lleol ac argymhellion ynghylch polisiau i ddibenion dod i benderfyniadau effeithiol.
- Dod i benderfyniadau gwybodus a chytbwys yn ôl yr wybodaeth briodol, yn unol â chylch gorchwyl y Pwyllgor, sy'n cyd-fynd â gofynion y gyfraith, y cyfansoddiad, a gofynion y polisiau perthnasol.

EICH SWYDDOGAETH YN AELOD O'R PWYLLGOR TROSOLWG A CHRAFFU

Yn atebol:

- I'r Cyngor llawn
- I'r Cyhoedd
- I Gyrff Rheoleiddio Allanol

Cyfrifoldebau:

- Mynychu a chymryd rhan yng nghyfarfodydd y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu, a bod yn gyfarwydd â'i gylch gorchwyl.
- Cynorthwyo ynglŷn â chyfeiriad ac arweiniad ar gyfer y broses graffu, gan adolygu'n barhaus ei chyflawniad o fewn fframwaith ehangach y Cyngor ar gyfer dod i benderfyniadau gwleidyddol.
- Cymryd rhan weithredol i baratoi Rhaglenni Gwaith ar gyfer y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu, a'r Gweithgorau, fel y bo'n briodol.
- Mynychu cyfarfodydd o'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu, a'r/neu'r Gweithgorau sy'n codi o hynny, fel y bo'n briodol, gan ofalu bod yr holl waith gofynnol yn cael ei gyflawni'n briodol ac o fewn amser rhesymol.
- Cyfrannu at waith y Pwyllgor a'r Gweithgorau Craffu, fel y bo'n briodol ac yn angenrheidiol.
- Cadw yn gyfarwydd â'r holl faterion sydd i'w trafod yn rhan o Raglen Waith y Cabinet, a'r Hysbysiadau o Benderfyniadau sy'n codi o gyfarfodydd y Cabinet a chyfarfodydd Pwyllgor y Cabinet, er mwyn nodi cysylltiadau posibl â'r broses graffu.
- Mynychu cyfarfodydd y Cabinet a chyfarfodydd Pwyllgor y Cabinet, pan fydd hynny'n briodol, er mwyn ategu'r wybodaeth sy'n deillio o waith craffu, neu mewn cysylltiad â Rhaglen Waith y Cabinet.
- Arfer yr hawl i 'alw i mewn', er mwyn ailystyried penderfyniadau sydd wedi'u gwneud, ond sydd heb eu gweithredu eto gan yr Adain Weithredol yn unol ag Adran 17 o Ran 4 o Gyfansoddiad y Cyngor.
- Galw'r Adain Weithredol i gyfrif, fel y bo'n briodol, er mwyn sicrhau gwelliant parhaus yn y gwasanaethau trwy:

- Adolygu a chraffu ar benderfyniadau a chyflawniad yr Adain Weithredol a/neu'r Pwyllgorau, a Swyddogion y Cyngor.
 - Adolygu a chraffu ar gyflawniad y Cyngor mewn perthynas â'i amcanion polisi, targedau cyflawni, a/neu feysydd gwasanaeth penodol.
 - Monitro cyflawniad yn erbyn strategaeth y gyllideb.
- Gwneud cais i Aelodau o'r Cabinet a/neu Swyddogion ymddangos gerbron y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu pan fydd hynny'n angenrheidiol a phriodol, er mwyn ateb cwestiynau ynglŷn â'u gweithgareddau sy'n gysylltiedig â gwaith craffu.
 - Cyflwyno tystiolaeth/cyngor/cynigion sy'n codi yn sgil y broses graffu i'r Adain Weithredol a/neu'r Pwyllgor priodol a/neu'r Cyngor.
 - Dadansoddi goblygiadau'r wybodaeth sydd wedi'i chynnwys yn adroddiadau monitro'r gyllideb, o ran rheoli adnoddau'r Cyngor yn effeithiol, a'i chysylltiadau â chyflawniad gwasanaethau.
 - Adrodd i'r Cyngor a'r Cabinet ar faterion y gyllideb yn dilyn proses ymgynghori statudol.
 - Cymryd rhan, yn ôl y gofyn, yng ngwaith paratoi Adroddiadau Blynnyddol sy'n nodi'r gwaith sydd wedi'i wneud a chyflawniadau'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu a'r Gweithgorau.
 - Cymryd rhan weithredol mewn gweithgareddau datblygu Aelodau ar gyfer Aelodau Craffu, gan alluogi cyfranogiad llawn a gweithredol o fewn y broses graffu.
 - Monitro hynt gwaith a chyflawniad y gwasanaethau unigol a chyrrff/sefydliadau allanol priodol, gan gynnwys pwyllgorau ar y cyd.
 - Gwerthuso a fo'r polisiâu, strategaethau a chynlluniau'r Cyngor yn gwireddu, gyda threigl amser, y canlyniadau sydd wedi'u bwriadu ar gyfer pobl leol.
 - Mynd ati i ymgysylltu â'r gymuned a sefydliadau lleol er mwyn cael eu barn ar faterion neu gynigion sy'n effeithio ar yr ardal, ac, os yw hynny'n briodol, eu hannog i fynd i gyfarfodydd craffu.
 - Gofalu bod y broses graffu yn cyfrannu at hybu lles yn y gymuned, a bod gwasanaethau cyhoeddus yn ymateb i anghenion y bobl.
 - Adolygu a chraffu ar gyflawniad asiantaethau allanol, trwy ddatblygu dull o fynd ati dan bartneriaeth trwy ddulliau craffu ar y cyd.
 - Yn unol â Gorchymyn Rhif 1 Personau Dynodedig (Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011) fel y bo'n briodol, gofyn am wybodaeth ac ymatebion gan y "personau dynodedig" priodol, a gwahodd y personau hynny / person hwnnw i fynychu cyfarfod/cyfarfodydd o'r Pwyllgor, yn ôl y gofyn.
 - Pennu meysydd polisi neu dangyflawni y mae angen eu gwella, ceisio cymorth arbenigol, a darparu tystiolaeth, cyngor, argymhellion a chynigion i'r Cyngor neu'r Adain Weithredol eu trafod.
 - Cael adroddiad blynnyddol mewn perthynas â chydymffurfio â'r Polisi Diogelu Corfforaethol.
 - Monitro hynt a chyflawniad unrhyw fater o fewn cylch gorchwyl y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu a'r/neu'r Gweithgorau, sy'n effeithio ar yr

ardal neu'i thrigolion, ac os y farn yw bod hynny'n angenrheidiol, ymgymryd ag ymchwiliad manwl a thrylwyr i fesur y canlyniadau neu'r trefniadau ar gyfer cynnal gwasanaethau.

- Unrhyw ddyletswyddau perthynol eraill y mae Cadeirydd y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu yn eu pennu.

EICH SWYDDOGAETH YN GADEIRYDD PWYLLGOR MATERION CYFANSODDIADOL

Yn atebol:

- I'r Cyngor llawn
- I'r Cabinet, fel y bo'n briodol
- I Gadeirydd Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol

Cyfrifoldebau:

- Cadeirio cyfarfodydd o'r Pwyllgor Ymgynghorol a Llywodraethu Corfforaethol yn absenoldeb y Cadeirydd
- Adolygu Cyfansoddiad y Cyngor, mewn modd amserol, a chyflwyno argymhellion i'r Cyngor neu i Gabinet y Cyngor ynglŷn ag unrhyw newidiadau mewn perthynas â'r canlynol:
 - drafftio gwelliannau i wella eglurder a dileu mân anghysonderau;
 - diweddarau i adlewyrchu newidiadau deddfwriaethol a materion yn ymwneud â'r cofnod; a
 - diwygiadau i'r Gyllideb a'r Fframwaith Polisi, Rheolau Gweithdrefnau Cyllidol a'r Rheolau Gweithdrefnau Contract (yn amodol ar geisio cyngor Swyddog Adran 151); a
 - goruchwyllo gweithredu 'Cyfansoddiad Enghreifftiol' Cymru mewn perthynas â'r rhain (i) cynnwys fframwaith cyfansoddiadol presennol y Cyngor yn y model newydd (ii) awgrymu diwygiadau ac argymhell newidiadau i'r fframwaith sydd ar waith ar hyn o bryd, i'r Cyngor eu hystyried, a all gael eu cynnwys yn y model newydd.

EICH SWYDDOGAETH YN AELOD O'R PWYLLGOR SAFONAU

Yn atebol:

- I'r Cyngor llawn

Cyfrifoldebau:

- Hyrwyddo a chynnal safonau uchel o ymddygiad gan Gynghorwyr, Aelodau cyfetholedig a chynrychiolwyr Eglwysi a Rhiant Lywodraethwyr.
- Cynorthwyo'r Cyngorwyr, Aelodau Cyfetholedig a chynrychiolwyr Eglwysi a Rhiant Lywodraethwyr i gadw at God Ymddygiad yr Aelodau.
- Cyngori'r Cyngor mewn perthynas â mabwysiadu neu ddiwygio Cod Ymddygiad yr Aelodau.
- Monitro gweithredu Cod Ymddygiad yr Aelodau.
- Argymhell hyfforddiant ar gyfer Cyngorwyr, Aelodau cyfetholedig, Rhiant-lywodraethwyr a chynrychiolwyr Materion cynrychioliadol yr Aelodau, cynrychiolwyr Eglwysi a Rhiant Lywodraethwyr sy'n ymwneud â Chod Ymddygiad yr Aelodau.
- Caniatáu gollyngiadau i Gyngorwyr, Aelodau cyfetholedig a chynrychiolwyr Eglwysi a Rhiant Lywodraethwyr mewn perthynas â gofynion sy'n ymwneud â buddiannau sydd wedi'u nodi yng Nghod Ymddygiad yr Aelodau.
- Delio ag unrhyw adroddiadau gan driwlynlys achos neu driwlynlys achos dros dro ac unrhyw adroddiad gan y Swyddog Monitro mewn perthynas ag unrhyw fater a gyfeiriwyd at y Swyddog hwnnw gan y Comisiynydd Lleol yng Nghymru.
- Goruchwylio Polisi Chwythu'r Chwiban y Cyngor.
- Goruchwylio'r broses ymdrin â chwynion ac ymchwiliadau'r Ombwdsmon.
- Goruchwylio'r cyfansoddiad.
- Goruchwylio'r protocolau sydd wedi'u mabwysiadu gan y Cyngor.
- Goruchwylio'r gofrestr o fuddiannau personol sy'n cael ei chadw o dan Adran 81 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000.
- Goruchwylio'r gofrestr rhoddion a lletygarwch.
- Monitro sut mae Cyfarwyddwyr Cyfadran a Chyfarwyddwyr Gwasanaeth yn cydymffurfio â'r Polisi Cwsmeriaid Afresymol o Ddi-baid.
- Bydd y Pwyllgor yn arfer y swyddogaethau sydd wedi'u nodi uchod mewn perthynas â Chynghorau Cymuned

EICH SWYDDOGAETH YN AELOD O GRŴP LLYWIO'R CDLI DIWYGIEDIG

Yn atebol:

- I'r Cyngor llawn

Cyfrifoldebau

- Arwain a chynorthwyo â gwaith paratoi a llunio'r CDLI Diwygiedig.
- Sicrhau bod modd i Aelodau a Swyddogion sy'n ymwneud â'r CDLI gynnal trafodaethau ac ymgynghoriadau ynglŷn â chynnwys y Cynllun a chyfrannu at ddatblygu a gwella'r sylfaen dystiolaeth.

- Gweithredu yn ôl gofynion technegol, cyfreithiol, a gweithdrefnol i gyfrannu at swyddogaethau'r Grŵp Llywio mewn modd teg a chytbwys.
- Bod yn drylwyr ac yn wrthrychol wrth dderbyn cyngor proffesiynol ac arbenigol am gynnal cyfarfodydd ac achosion o flaen y Grŵp Llywio.
- Chwarae rhan yn effeithiol yng nghyfarfodydd y Grŵp Llywio.
- Dod i benderfyniadau gwybodus a chytbwys yn ôl yr wybodaeth briodol, yn unol â chylch gorchwyl y Grŵp Llywio, sy'n cyd-fynd â gofynion y gyfraith, y cyfansoddiad, a gofynion y polisïau perthnasol.
- Deall swyddogaethau priodol Aelodau, Swyddogion a phartïon allanol sy'n gweithredu yn rhan o faes cyfrifoldeb y Grŵp Llywio.
- Unrhyw ddyletswyddau cysylltiedig eraill wedi'u pennu gan Gadeirydd Grŵp Llywio'r CDLI.

DATBLYGU AELODAU

- Cydymffurfio â Chod Ymddygiad y Cyngor, a chynnal y safonau gorau posibl o ran ymddygiad a moeseg yn y ffordd byddwch chi'n ymgymryd â'ch dyletswyddau.
- Cymryd rhan weithredol mewn gweithgareddau datblygu Aelodau ar gyfer Rheoli Datblygu, gan alluogi cyfranogiad llawn a gweithredol o fewn y broses Rheoli Datblygu.
- Dealltwriaeth gadarn o'r Cod Arfer Dda mewn perthynas â'r Pwyllgor Rheoli Datblygu, a pharchu'r darpariaethau sydd iddyn nhw.
- Ymgymryd â hyfforddiant mewn perthynas â diogelu plant ac oedolion sydd mewn perygl ac anghenion hyfforddiant ychwanegol, e.e. mewn perthynas â'ch swyddogaeth briodol a fydd yn cael sylw yn rhan o'ch Adolygiad Datblygiad Personol parhaus.
- Manteisio ar gyfleoedd datblygu er mwyn gwella'ch dealltwriaeth o'ch swyddogaeth ar Bwyllgorau/cyrff allanol ac ati, byddwch chi wedi'ch penodi iddyn nhw.
- Manteisio ar gyfleoedd datblygu ar gyfer Aelodau/Cynghorwyr.

GWERTHOEDD

- Ymrwymo wrth werthoedd y Cyngor a'r gwerthoedd canlynol mewn swydd gyhoeddus:
 - Bod yn agored a thryloyw
 - Bod yn onest a dilwgr
 - Bod yn oddefgar a pharchus
 - Bod yn anwahaniaethol a theg
 - Derbyn gwahaniaeth mewn diwylliant
 - Cynaliadwyedd

Llofnod.....G W Hughes

Enw.....G W Hughes.....

Dyddiad13/12/2022.....